

ресурсів. У таких умовах забезпечення комплексного та збалансованого розвитку територій можливі в тому випадку, якщо будуть реалізовані регіональні проекти розвитку, які дозволять отримати найбільший ефект на території регіону.

Зважаючи на те, що головним результатом реалізації регіонального проекту є досягнення мети забезпечення найвищого рівня добробуту мешканців регіону за умов найбільш оптимального використання обмежених ресурсів, необхідним є застосування сучасних технологій управління та відбору такого проекту.

Процес оцінки та відбору регіональних проектів розвитку стає одним із головних завдань органів влади регіонального рівня. Формуванню здатності публічних управлінців в регіонах визначити регіональні проекти, які забезпечать отримання синергетичного ефекту на території регіону, сприятиме запропонована методика відбору оптимального регіонального проекту.

1. Korniiievskiy S., Matveieva O. Selection of regional sustainable development project using the method of multiple-criteria optimization. *Revista geintec-gestao inovacao e tecnologias*. 2021. Vol. 11. № 2. S. 2238–2355.

Юрій КРАМАРЕНКО,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПРАВОРОЗУМІННЯ ТА ПРАКТИКУ ПРАВОНАСТОСУВАННЯ

Сучасне життя від побутових до професійних сфер вже важко уявити без інформаційно-комунікаційних засобів та технологій, що значною мірою полегшують вирішення поточних завдань. Але, як і будь-яка інновація, такі технології та засоби можуть мати як користь, так і ризики завдання шкоди. Розділяючи актуальність запровадження інновацій, вважаємо за потрібне звернути увагу на кілька аспектів, що стосуються можливого впливу сучасних технологій на праворозуміння та практику правозастосування. З метою окреслення меж предмета дискусії зазначимо, що від стану праворозуміння

(усвідомленого та осмисленого розуміння сутності права) учасниками суспільних відносин залежать не тільки реалізація та застосування права, а й загалом якість взаємовідносин у суспільстві. У цьому розумінні, крім «якості закону» та якісної роботи державних органів та недержавних інституцій щодо виконання своїх функцій з реалізації загальнолюдських цінностей у суспільних відносинах, визначальним є «компетентність» як самих учасників правовідносини, так і осіб, уповноважених ухвалювати відповідні правові рішення. З огляду обсягів такої тематики звузимо питання до аналізу формування розуміння права сучасним правником та застосування ним отриманих знань для вирішення правових ситуацій.

Сьогодні треба визнати, що сучасний правник як фахівець формується під впливом таких чинників, на які ще не так давно можна було не звертати уваги або взагалі вони були відсутні. Початкова можливість доступу до професії в Україні забезпечується шляхом підтвердження відповідного рівня кваліфікації, що отримується виключно через здобуття вищої освіти, завдяки якій формується компетентність як здатність майбутнього спеціаліста «успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей» [1]. Проте сьогодні можна побачити тенденції того, що заклади вищої освіти втрачають свою провідну роль та ініціативність у цьому питанні, поступово перетворюючись в інституції, що мають право видавати офіційний документ для початкового доступу до професії. Вважаємо, що причини пов'язані не стільки з якістю освітніх послуг, що надають заклади вищої освіти (хоча це суттєвий елемент та чинник), скільки з процесами, що притаманні сучасному інформаційному суспільству «вражень» та «споживання» [2, с. 366–367]. Серед таких чинників можна виокремити такі.

1. Змагання за увагу споживачів, яку можна перетворити у прибуток або елемент впливу. Технології, що дозволяють маніпулювати увагою, орієнтовані переважно на емоції та відчуття споживачів, тому по суті вони «пригнічують звичку мислити раціонально» та спонукають (створюють звичку) до вибору погляду чи сторони у проблемній ситуації чи спорі, а не до з'ясування сутності та пошуку істини. Можливо для окремих соціально-економічних процесів це є виправданим, проте такий дихотомічний погляд на правові проблемні ситуації, тобто підхід без ретельного пошуку та встановлення суттєвих фактів та обставин, що дозволяє дійти однозначного висновку, загрожує неможливістю досягнення мети та реалізації функцій права. Такі тенденції спонукають до конформізму, що у правовій сфері є неприпустимим. В цьому контексті можна вказати застереження, вказані у «Європейській етичній хартії про використання штучного інтелекту у судових системах та навколишніх реаліях» щодо небезпеки «кристалізації прецедентного права та потенційний негативний вплив

на безсторонність та незалежність суддів», що може бути викликане впливом кількісних показників ухвалених рішень на погляд судді в аналогічному питанні – «норма, заснована на кількості», а також те, що в 2019 році у Франції введено обмеження та відповідальність щодо прогнозування за допомогою штучного інтелекту можливих рішень конкретного судді [3; 4].

2. Збільшення кількості альтернативних джерел тієї самої інформації з модифікацією тексту першоджерела. Працюючи з інформаційними джерелами під час дослідження або надання правової допомоги, неважко помітити не тільки збільшення кількості джерел, що містять ту саму інформацію з різною її інтерпретацією, а й певні розбіжності у тексті, що фактично змінюють її суть. З появою нових технологій вірогідність таких випадків буде збільшуватись. Вказане підтверджується теперішньою дискусією юристів Флориди щодо розробки правил використання штучного інтелекту в юридичній практиці та випадком, коли двома американськими юристами використано шість вигаданих посилань на справи, які створено за допомогою ChatGPT [5].

3. Потрапляння споживачів інформації в «інформаційні кокони». За результатами одного з досліджень встановлено, що за рахунок алгоритмів рекомендацій, які засновані на штучному інтелекті, фактично створюються інформаційні «кокони однорідного змісту та точок зору, що ще більше посилює соціальну поляризацію та упередження» [6].

Звісно, «драматизувати» з огляду таких чинників не варто, особливо для людей, що вміють мислити та невпинно рухатись до вдосконалення й ідеалів, заснованих на «добрі та справедливості». Сьогодні ми, як ніколи, маємо унікальні можливості не тільки щодо пошуку та знаходження потрібної інформації та її першоджерел, а й можливості комунікації, незважаючи на відстані, мову та кордони. Основним завданням є адаптація як кожного окремо, так і професійних товариств до інформаційно-комунікаційних реалій сьогодення. Це не є суттєвою проблемою в разі орієнтування суспільними та державними інституціями зусиль на формуванні самостійної та відповідальної особистості, яка прагне до самовдосконалення, пошуку істини й вибудовує взаємовідносин, засновані на принципах, котрі відповідають сутності права. Безумовно, основна роль щодо виконання цього завдання покладається на заклади освіти, які, по суті, закладають підвалини та «звички» майбутнього фахівця, який самостійно вибирає свої соціальну та професійну траєкторії.

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 37–38. Ст. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/ed20230528#n6> (дата звернення: 09.11.2023).

2. *Moderní aspekty vědy: XXVI. Díl mezinárodní kolektivní monografie. Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. str. 600.* URL: <http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/mono-26.pdf>.

3. Європейська етична хартія про використання штучного інтелекту в судових системах та навколишніх реаліях 6 ухвалена на 31 пленарному засіданні ЄКЕП (Страсбург, 3–4 грудня 2018 року). URL: <https://rm.coe.int/ru-ethical-charter-en-version-17-12-2018-mdl-06092019-2-/16809860f4>.

4. France Bans Judge Analytics, 5 Years In Prison For Rule Breakers. URL: https://www.artificiallawyer.com/2019/06/04/france-bans-judge-analytics-5-years-in-prison-for-rule-breakers/?fbclid=IwAR1e4nQhCLV7TysZHGXpUtw7Yi0GTJt93oHIwJe8aZ9_wnvJ0TeNHn_G9qU.

5. Florida bar weighs whether lawyers using AI need client consent. By Karen Sloan. URL: <https://www.reuters.com/legal/transactional/florida-bar-weighs-whether-lawyers-using-ai-need-client-consent-2023-10-16/>.

6. Piao J., Liu J., Zhang F. AI adaptive dynamics drives the emergence of information cocoons. *Nat Mach Intell*. 2023. URL: <https://doi.org/10.1038/s42256-023-00731-4>.

Антон КОЗИРЄВ,

магістрант кафедри політології та
загальноправових дисциплін

Національного університету

«Запорізька політехніка»,

начальник Дніпрорудненської

міської військової адміністрації

Василівського району Запорізької області

Ярослава БРАТУСЬ,

заступник начальника

Дніпрорудненської міської військової

адміністрації Василівського району

Запорізької області

ПРИНЦИПИ МЕДІАЦІЇ ТА МИРОТВОРЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Беззаперечним фактом на сьогодні є те, що війна, яку розв'язала російська федерація проти України, змінила життя кожного українця. Але життя продовжується, і ми всі віримо, що Україна переможе. Проте ми можемо зазначити той факт, що розв'язана агресором війна породила нові конфлікти.

Людина здатна сповнити своє життєве завдання лише у спільноті, тобто в державі. Різниця в сприйнятті найчастіше веде до того, що люди не погоджуються один з одним з певної причини. І комунікація набуває конфліктного характеру. Конфлікт визначається тим, що свідома поведінка однієї зі сторін (особистості, або групи), які сперечаються, порушує інтереси іншої сторони.